

Pravidla

Slovo „etika“ je odvozeno od řeckého slova ETHOS (= co je obvyklé: zvyk, návyk, obyčej, mrav), podobně jako české „mravnost“ je odvozeno od slova „mrav“. Odtud pochází nejedna myšlenková konfuze, neboť tu chybí přesné a přísné rozlišení toho, co je nejčastější a tedy nejobvyklejší, od toho, čím se lidské chování a jednání spravuje resp. má spravovat, co je tedy „správné“ či „pravé“. Jde o rozdíl, který je daleko zřetelnější v případě nějaké náročnější hry: kdo nezná pravidla oné hry a jejich funkci a smysl, nemůže náležitě pochopit chování hráčů (ani soudce), a to ani kdyby je sebelépe pozoroval a statisticky hodnotil. Samo stanovení pravidel však zdaleka nemůže být libovolné, protože na pravidlech je závislá kvalita hry. Změnou pravidel můžete hru vylepšit, ale také značně poškodit. To platí pochopitelně také pro lidský život: i kdyby to byla jenom hra, muselo by nám záležet na jejích pravidlech. Proto nám musí tím víc záležet na povaze pravidel celých lidských společenství, neboť v životě nejde jenom o společenskou hru, resp. jde o „hru doopravdy“. Bylo by absurdní, kdybychom zachovávali pravidla v různých hrách, ale v životě vcelku chtěli zavedená pravidla porušovat, aniž bychom se starali o lepší. Kvalita našeho života záleží jednak na povaze pravidel, jimiž se v životě máme řídit, ale také na tom, zda se jimi opravdu řídíme, a ovšem i na tom, zda se jimi řídí nebo alespoň mohou řídit také ostatní.

(Písek, 950902-1.)